

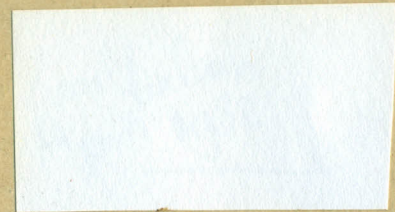
DE SOWJETREGEERING EN DE DERDE
INTERNATIONALE OP SLEEPTOUW
: DER INTERNATIONALE BOURGEOISIE :

(UIT HET DUITSCH VERTAALD)

UITGAVE
DER
KOMMUNISTISCHE ARBEIDERSPARTIJ (K. A. P.)
IN NEDERLAND
1922

**DE SOWJETREGEERING EN DE DERDE
INTERNATIONALE OP SLEPTOUW
: DER INTERNATIONALE BOURGEOISIE :**

(UIT HET DUITSCH VERTAALD)



**UITGAVE
DER
KOMMUNISTISCHE ARBEIDERSPARTIJ (K. A. P.)
IN NEDERLAND
1922**

INHOUD.

	Bldz.
I. De marxistische grondwetten der geschiedkundige ontwikkeling	3
II. De eigendoms- en klassenverhoudingen in Rusland voor de revolutie van 1917	5
III. De ontwikkeling van den klassenstrijd en van de klassentegenstellingen na Februari 1917	7
IV. De houding van de Sowjetregeering in den inwendigen klassenstrijd van Sowjet-Rusland	8
V. Het begin van de tegenstellingen tusschen de Sowjetregeering en het Russische proletariaat	10
VI. De buitenlandsche politiek van de Sowjetregeering. De steunbeweging voor Sowjet-Rusland	12
VII. Het grondkarakter van de Russische revolutie	15
VIII. De onmogelijkheid om het kapitalistisch tijdperk in Rusland over te slaan	18
IX. De eerstvolgende politieke resultaten van de politiek der Sowjetregeering	21
X. De noodzakelijkheid van een nieuwe groepeerings van het revolutionaire wereldproletariaat tegenover de Sowjetregeering	25
XI. De Sowjetregeering en de derde Internationale na het derde wereldkongres	29
XII. De hulp van het Duitsche proletariaat aan Sowjet-Rusland	31
XIII. Het bankroet van de derde Internationale en de noodzakelijkheid der oprichting van een revolutionaire kommunistische arbeidersinternationale	32
XIV. Grondstellingen voor de kommunistische arbeidersinternationale. Haar historische roeping en ontwikkeling, haar taktiek en organisatievorm.	34

De Sowjetregeering en de Derde Internationale op sleeptouw der internationale bourgeoisie.

(Uit het Duitsch vertaald)

I. De marxistische grondwetten der geschiedkundige ontwikkeling.

De geschiedenis der menschheid gaat haar zuiver wetmatigen gang van tijdperk tot tijdperk. Het ééne tijdvak wisselt met het andere af, d. w. z. het ééne economische systeem met het andere, de ééne staatsvorm met de andere, de ééne ideologie (de heerschende gedachten en opvattingen) met de andere. De menschen zelf zijn niet in staat dit ontwikkelingsproces van de geschiedenis door het overslaan van slechts één enkel tijdvak te breken; hun kracht is niet toereikend den loop der geschiedenis te versnellen. De dialektiek van de geschiedenis is een onaantastbare wet.

Zij is een organisch proces, waarvan de ontwikkeling zich niet door een of ander uit de lucht gegrepen recept of door een handig tooverkunstje laat wijzigen. Wel zijn het de menschen, die de geschiedenis „maken”, maar zij kunnen deze slechts maken op grond van den graad van ontwikkeling der maatschappelijke verhoudingen.

De inhoud van ieder tijdperk wordt in werkelijkheid bepaald door de telkens aanwezige economische verhoudingen, uit welke bijzondere structuur zich de staatsvormen opbouwen, de maatschappelijke klassenscheiding, de algemeene wereldbeschouwing enz.

De productie- en de eigendomsverhoudingen zijn het fundament waarvan karakter en vorm beslissend zijn voor karakter en vorm van de economische uitbuiting en de politieke onderdrukking van de eene klasse door de andere. Tusschen beide tijdvakken ligt de periode van den overgang van het eene tijdvak in het andere, van de verhoudingen in het eerste tot die in het tweede; dat is de periode van de revolutie. Steeds zal en kan een revolutie slechts tot doel hebben om het gegeven tijdperk te vervangen door het historisch (geschiedkundig) opvolgende.

Zij zou een utopische (op een waan berustende) proefneming zijn, wanneer zij een poging deed om dadelijk tot het daaropvolgende tijdperk over te gaan. Men kan de ontwikkelingswetten van de geschiedenis niet uit den weg gaan.

Dit zijn marxistische waarheden als koeien, die op den tegenwoordigen „moderneren” tijd toegepast, de volgende beteekenis hebben:

Drie tijdperken volgen elkaar op in een volgorde, die door de geschiedenis wordt voorgeschreven, te weten: het feodalisme (tijdperk van den adel), het kapitalisme, het socialisme. Deze ontwikkeling is in economisch opzicht de ontwikkeling van het feodale grootgrondbezit over het klein- en groot-burgerlijke kapitalistische privaateigendom naar het proletarische gemeenschappelijk eigendom; in politiek opzicht is zij de ontwikkeling van den klassestaat van den feodalen adel (de monarchie) over dien van de bourgeoisie (de democratische republiek) naar dien van het proletariaat (de radenrepubliek).

Uit het feodalisme ontwikkelt zich het kapitalisme en daaruit weer het socialisme.

Feodale adel, bourgeoisie en proletariaat volgen elkaar in deze volgorde als heerschende klasse op. Het feit, dat het proletariaat dadelijk den feodalen adel zou opvolgen is reeds daarom een onmogelijkheid, omdat de bourgeoisie als heerschende klasse eerst een proletariaat schept.

Onder de heerschappij van den feodalen adel bestaat de economische uitbuiting in den vorm van de lijfeigenschap, onder de heerschappij van de bourgeoisie in dien van de loonslavernij.

De geschiedenis van onzen tijd kent daarom twee revoluties: een burgerlijke en een proletarische.

..Zij vormen de beide tusschenfasen, de overgangsstadia (overgangstijdperken) tusschen de drie historische tijdvakken feodalisme, kapitalisme en socialisme. Tusschen het feodalistische en het kapitalistische tijdvak ligt de burgerlijke, tusschen het kapitalistische en het socialistische tijdvak de proletarische revolutie.

De proletarische revolutie, d. w. z. een revolutie met de roeping om de proletarische verhoudingen met gemeenschappelijk bezit tot stand te brengen, kan daarom eerst tot leven komen, wanneer de bourgeoisie reeds heerschende klasse geworden is op grond van de door haar ingestelde kapitalistische eigendomsverhoudingen 1).

Dat is een erkenning, waartoe Marx en Engels op grond van hun historische onderzoekingen gekomen zijn en waarop zij hun taktiek in de arbeidersbeweging steeds weer lieten steunen.

Alle leidende landen van de aarde hebben hun burgerlijke revolutie,

1) De schrijver had hier bij kunnen voegen, dat de proletarische revolutie in Rusland het burgerlijk tijdperk had kunnen overspringen, *als* de wereldrevolutie of althans de Europeesche haar te hulp was gekomen. Hierop rekenden de Bolschewiki. De schrijver erkent die waarheid aan het einde dezer brochure (zie b.v. blz. 27).

zoo goed als afgesloten, reeds achter zich liggen. Deze begon in Holland in de 16de, in Engeland in de 17de eeuw, in Amerika en in Frankrijk op het eind van de 18de, in Duitschland in het midden van de 19de eeuw. (In Duitschland had het slot plaats in de Novemberdagen van 1918; de laatste uitlooper van de feodale beweging was de Kapp-putsch in Maart 1920). In al deze landen staat niet meer de burgerlijke revolutie op de dagorde der geschiedenis, maar de proletarische revolutie. Maar hoe staat het in Rusland?

II. De eigendoms- en klassenverhoudingen in Rusland voor de revolutie van 1917.

Rusland was, toen daar de revolutie in Maart 1917 begon, een land met hoofdzakelijk feodaal karakter. Rusland had daarvoor geen burgerlijke revolutie gehad, of slechts een aanloop ervan, die weer spoedig tot staan kwam. Toen de bolsjewiki de macht overnamen, scheen het, dat in Rusland de groote uitzondering plaats had, die de regel zou bevestigen.

Het scheen wel of Rusland zonder burgerlijke revolutie zoo in het socialisme zou kunnen overspringen (want in de korte burgerlijke regeeringsperiode van Maart—November 1917 kwam de burgerlijke revolutie in de verste verte niet tot ontwikkeling, laat staan tot rijpheid).

Deze opvatting was fout. Ook de Russische kommunisten, de bolsjewiki, konden de wet van de geschiedenis niet trotseeren, zij moesten zich voor haar harden dwang tegen wil en dank buigen. Hun heroische (heldhaftige) wil leed schipbreuk tegen de onwrikbare noodzakelijkheid der praktijk.

Ook Rusland kan van de geschiedkundige ontwikkelingsregel geen uitzondering maken. Rusland vertoont slechts het verschijnsel, dat zijn economische ontwikkelingstrap geen stempel draagt van eenheid en afgeslotenheid, waardoor het zich van andere landen onderscheidt.

Voor de Russische revolutie van 1917 waren de economische verhoudingen van Rusland zoodanig, dat in de uitgestrekte gebieden van het platte land nog bijna overal het feodale grootgrondbezit bestond als de vorm van privaat bezit, die beantwoordde aan de ontwikkeling van het land, terwijl de lijfeigenschap 1) bestond als de overeenkomstige economische uitbuitingsvorm.

Slechts in de paar groote steden had zich van het buitenland uit een

1) Formeel was de lijfeigenschap in het midden der negentiende eeuw opgeheven. In der daad waren de verhoudingen der grondbezitters tot de arme boeren en hun toestand zóó, dat men ze nog lijfeigenen noemen kon.

geringe industrie en met haar de kapitalistische vorm van privaatsbezit ontwikkeld; en daarmee een relatief (naar verhouding) zeer kleine bourgeoisie en een zeer klein proletariaat.

Het, in uitgestrekte gebieden van Rusland nog bestaande, zoogenaamde Mir-eigendom van de boeren was een historische eigendomsvorm, die nog aan het feodale grootgrondbezit voorafging. Dit gemeenschappelijke eigendom staat ongeveer op gelijke geschiedkundige ontwikkelingsstap als het gemeenschappelijk eigendom van de Germaansche gens (dat waren zij, die door gemeenschappelijke afstamming verbonden waren).

Deze eigendomsverhouding was van „barbaarsche” (onontwikkelde) natuur en van een geheel ander karakter dan het toekomstige proletarische gemeenschappelijke eigendom.

Rusland bevatte niet één economisch systeem, maar twee, niet één tijdperk, maar twee, n.l. het feodalisme en het kapitalisme, van welk tweetal het feodalisme op den meest ontwikkelden en den uitgebreidsten grondslag steunde.

Evenzoo was ook de klassenscheiding tweevoudig: op het land de lijfeigenen tegen den feodalen adel, in de groote steden het proletariaat tegen de bourgeoisie.

De feodale adel, in de gedaante van het tsarisme, was de eigenlijke heerscher over de andere klassen. In deze verschillende klassentegenstellingen vond de bij hen passende klassenstrijd zijn oorsprong.

Lijfeigenen, proletariaat en bourgeoisie streden gemeenschappelijk tegen den feodalen adel en zijn staatsvorm, de monarchie.

Maar tegelijk streed ieder van die drie klassen haar eigen strijd: de lijfeigenen tegen den feodalen adel voor de omzetting van het grootgrondbezit in het klein boersche grondbezit, het proletariaat tegen de bourgeoisie voor de omzetting van het in de groote steden reeds aanwezige kapitalistische privaatsbezit in het proletarische gemeenschappelijk eigendom. Tenslotte streed de bourgeoisie tegen het proletariaat om het behoud en de uitbreiding van haar kapitalistisch privaatsbezit.

De feodale adel streefde ernaar het tijdperk van het feodalisme in stand te houden, lijfeigenen en bourgeoisie wilden het tijdperk van het kapitalisme inzetten resp. stabiliseeren (vasten stand geven); het proletariaat alleen was de klasse, die de basis voor het tijdvak van het socialisme wilde leggen.

Deze geweldige klassentegenstellingen binnen het tijdvak van het kapitalisme, tusschen lijfeigenen en bourgeoisie eenerzijds en het proletariaat anderzijds, moesten wel zoolang onder de oppervlakte verborgen blijven als voor alle drie het gemeenschappelijk front nog tegen den feodalen adel gericht was.

III. De ontwikkeling van den klassenstrijd en van de klassentegenstellingen na Februari 1917.

De feodale adel werd in de Februari-revolutie van 1917 door alle drie overwonnen en zijn staatsvorm, de monarchie, vernietigd.

Nu moesten de tegenstellingen tusschen de drie overige klassen naar voren treden. Het proletariaat, aangevoerd door de kommunistische partij, opende dadelijk den aanval tegen de bourgeoisie. De bourgeoisie zelf waagde het bij dezen gevaarlijken aanval niet beslissende maatregelen te nemen tegen den overwonnen feodalen adel in 't belang van de lijfeigenen, ofschoon deze laatsten haar eigenlijke bondgenooten waren. De wankelende houding der bourgeoisie werd nog verhoogd door den oorlogstoestand met het Duitsche imperialisme, en door het onvermijdelijk ontstaan van een kleinboersche konkurrentie na een verdeling van het grootgrondbezit onder de lijfeigenen.

De bolsjewiki kregen daardoor niet alleen het proletariaat aan hun kant, maar ook de lijfeigenen, aan wie zij wettelijke erkenning van de vernietiging van het grootgrondbezit beloofden en een verdeling in uitsluitend kleine parcellen, wanneer zij hen, de bolsjewiki, aan de macht wilden helpen. Slechts met behulp der lijfeigenen kwamen de bolsjewiki aldus aan de macht. Zoo kochten zij reeds in Oktober 1917 hun macht met de allergrootste koncessie (ingewilligde voorwaarde), n.l. de erkenning van het privaateigendomsrecht der in klein-boeren veranderde lijfeigenen. Hun pogingen om een deel van het grootgrondbezit, door zoogenaamde armenkomitee's in proletarisch gemeenschappelijk eigendom om te zetten, gaven zij spoedig op. In werkelijkheid voltrokken zich aldus niet eene, maar twee revoluties in Rusland.

Het proletariaat en de lijfeigenen maakten ieder hun eigen revolutie. In de groote steden verjoeg het proletariaat de bourgeoisie en nam het kapitalistische privaateigendom in zijn gemeenschappelijk bezit. Op het platteland zetten zich de lijfeigenen op de plaats van den feodalen adel en versplinterden het feodale privaateigendom in uitsluitend kleine, kleinboersche, dus kapitalistische stukken privaateigendom.

In de groote steden werd het kapitalisme opgeheven, op het land zelf werd het ingevoerd.

In de groote steden was het de overgang van het kapitalisme naar het socialisme, op het platteland de overgang van het feodalisme naar het kapitalisme. In de groote steden voltrok zich de proletarische, op het land de burgerlijke revolutie.

Aldus heerschten na Oktober in economisch opzicht twee klassen tegelijk in Rusland: het proletariaat in de groote steden, het burgerdom

in de gedaante der boeren op het land. Dat waren en zijn echter niet te overbruggen tegenstellingen, klassentegenstellingen; daarin schuilt de oorspronkelijke tegenstelling der kapitalistische maatschappij! Burgerdom tegen proletariaat.

Dat die tegenstellingen niet dadelijk in een openlijken klassenstrijd tot uitbarsting kwamen, vindt zijne oorzaak daarin, dat beide klassen vooreerst nog noodzakelijk met elkaar verbonden moesten blijven.

Dat was de noodzakelijkheid van den gemeenschappelijken strijd tegen den gemeenschappelijken vijand, den feudalen adel. Zoolang deze zijn oorlog tegen de Sowjetregering onder leiding van Denikin, Koltchak, Wrangel enz. voerde, had het gemeenschappelijk belang de overhand. Zoodra echter de vijand beslissend verslagen was, barstten de klassentegenstellingen tusschen het boersche burgerdom en het steedsche proletariaat los.

Van dit oogenblik af zochten de boeren niet meer in het proletariaat, maar in de steedsche, resp. buitenlandsche bourgeoisie, hun natuurlijke bondgenooten. Van dit oogenblik af dateert de open strijd van het boersche burgerdom tegen het proletariaat, gedeeltelijk door gewapende opstanden, gedeeltelijk door sabotage (opzettelijk afbreuk doen) van de productie, gedeeltelijk door te weigeren om landbouwprodukten aan de Sowjetregering af te staan.

IV. *De houding van de Sowjetregering in den inwendigen klassenstrijd van Sowjet-Rusland.*

De boerenmassa dwong de Sowjetregering tot een grondige koerswijziging van haar economische politiek voor het platteland; daarna echter ook voor de industrie in de steden. De economische organisatie, die met behulp van staatsdwang door de Sowjetregering ingevoerd was, werd voor de jonge omhoogstrevende klasse der kleine boeren een stan-den-weg en een faktor, die hun ontwikkeling tegenhield. Zij verlangde daarom in haar plaats de kapitalistische organisatie van produktie en handel.

Tot nog toe had de Sowjetregering de produkten van de boeren al naar behoefte voor het leger en de overige bevolking opgeëischt. De vrije beschikking van de boeren over de voortbrengselen van hun arbeid was opgeheven; de regering haalde alles weg wanneer ze het ook maar noodig had. In 't begin van 1921 heeft de regering, inplaats van het systeem der requisitie (opeischen van de producten) het systeem van de belasting ingesteld. Zij gaf daarbij toe aan de oppositie van de boeren, die opkwam als een gevolg van het feit, dat zij nooit ruilprodukten als kleeren, schoenen, werktuigen, machines enz. kregen.

De boeren behoeften van toen af niet meer hun geheele voorraad af te geven, maar slechts een evenredig deel. Het stond hun vrij met het overschot vrijen handel in de groote steden te drijven. Daarmede werd het privaat eigendom van de Russische boeren door de Sowjetregering wettelijk en van staatswege erkend.

Dat beteekende de erkenning van het kapitalistische winststelsel voor het geheele platteland van Rusland, en, in zijn gevolgen, eveneens het binnendringen van een gelijk kapitalistisch winststelsel in de groote steden.

De Sowjet-regering moest als gevolg van deze koncessie ook het tot nog toe gevoerde bestuur van de stadsindustrie opgeven en dit aan de tegenwoordige bezitters, n.l. het proletariaat als klasse, uit de handen nemen en overgeven aan afzonderlijke kapitalisten voor de algemeene leiding, het bestuur en de bedrijfsleiding.

Zij moest toestemmen in het vrijgeven van de huis-industrie, in de premiebetaling voor industrie-arbeiders, in den vrijen ruil van industrie-produkten tegen levensmiddelen, wat aan alle fabrieken veroorloofd werd, die hun minimum prestatie (volbrengen van arbeid) leverden. Buitendien moest zij ook hier reeds grootendeels den kapitalistischen handel vrijgeven. Daardoor was ook in de steden het kapitalisme, ongeacht zijn uitwerkingen, door de Sowjetregering als geldende economische vorm erkend.

Deze schijnbaar geheel nieuwe economische politiek van de Sowjetregering was, binnen zekere grenzen, reeds vroeger voorbereid. De tegenwoordige houding tegenover de boeren werd reeds in 1918 ingeleid door de ontbinding van de zoogenaamde armenkomitees, die door de bolsjewiki, toen zij de macht gegrepen hadden, waren gevormd met de taak om grond en bodem te socialiseeren.

En de eerste schrede tot haar huidige innerlijke politiek tegenover de industrie deed zij reeds door afstand te doen van de leiding der bedrijven door middel van het personeel en de fabriekskomitees en door deze ook te geven aan bepaalde daartoe ingestelde kommissies, die uit specialisten (vakmensen uit de burgermassa) en partijgenooten werden samengesteld.

Reeds deze vroegere maatregelen hadden bepaalde verschijnselen tengevolge gehad, die het begin van een verandering in de houding van de Sowjetregering tegenover het Russische proletariaat lieten blijken.

Het Staats- en economische apparaat van Rusland werd langzamerhand meer en meer van het bureaukratisme, met al zijn bekende gevolgen en verschijnselen, doortrokken. Uit de kringen van het kleinburgerdom, uit de kooplieden, de vroegere beambten, de handwerkslieden enz.

Deze lieden behoorden tot het kleine aantal in Rusland, die lezen en

schrijven konden en die daarom alleen voor deze functies bruikbaar waren.

Want het overgrootste deel van de Russische bevolking was en is nog heden analfabeet (personen, die niet lezen of schrijven kunnen).

De ontstaansoorzaak van de bureaucratie is uitsluitend terug te brengen tot het gebrek aan gebruiksmiddelen en is daarom slechts te verwijderen door verhooging van produktie. Een voorbeeld om dit op te helderen: De bevolking heeft schoenen nodig. Nu is er echter niet voor ieder een paar voorhanden, maar misschien slechts één paar op iedere honderd mensen. Deze honderd mensen verlangen allen dit ééne paar en richten overeenkomstige verzoeken tot den bevoegden dienst.

Alle honderd verzoeken moeten, daar ze niet bevredigd kunnen worden, beantwoord worden; dat is de werkzaamheid van de overheid, die meer en meer de schepping van de reusachtige bureaucratie tengevolge gehad heeft.

Deze bureaucratie heeft daardoor, dat zij op de plaatsen zetelt, waar over de levensmiddelen beschikt wordt, een enormen invloed gehad op de geheele ontwikkeling van de Russische verhoudingen. Ja, deze bureaucratie beschikt door haar positie en door haar onderling verband over een zekere heerschappij over hen, die de levensmiddelen produceeren; dat is het proletariaat. Dit was het uitgangspunt van de tegenstellingen tusschen de Russische Sowjetregering en het Russische proletariaat, die in het begin van dit jaar (1921) openlijk aan den dag getreden zijn; de steeds meer zich verplaatsende macht uit de handen van het proletariaat in die van de bureaucratie en dus van het kleinburgerdom.

V. *Het begin van de tegenstelling tusschen de Sowjet-regering en het Russische proletariaat.*

Deze tegenstellingen werden allereerst theoretisch merkbaar in het eind van het vorige jaar (1920) en wel in een kwestie en in een vorm, die voor alle leidende kommunisten onverwacht kwam en hen volkomen verraste.

Het was de kwestie van de Russische vakbonden, die de geweldige tegenstellingen in de Russische kommunistische partij als door een bliksemstraal verlichtte en tot de scherpste debatten voerde, in het verloop waarvan Bucharin b.v. door Lenin als syndicalist werd gedoodverfd. Er werden bijna een dozijn verschillende richtingen gevormd, waarin zich echter spoedig drie hoofdstroomingen aftekenden.

Het vraagstuk betrof de tegenwoordige taak en de toekomstige rol van de Russische vakbonden.

De vakbonden waren n.l. door de wijze waarop de produktie geleid en bestuurd werd (door specialisten en vertrouwensmannen uit de partij) tot werkeloosheid gedoemd en zoo op een dood spoor geleid.

Hun ledenaantal, dat in Maart 1917 nauwelijks 1500 bedroeg, was trots alles in de millioenen gestegen. Wat moest men met deze lichamen doen? Hun vroegere en oorspronkelijke taak, den strijd tegen de ondernemers voor betere loons- en arbeidsvoorwaarden te voeren, scheen, met de vernietiging van het ondernemersdom door de revolutie, geëindigd. De ontbinding van deze millioenenorganisaties van het proletariaat werd eenstemmig van de hand gewezen. Schlapnikow meende, men moest de geheele leiding van de produktie aan de partij onttrekken en overgeven aan de vakbonden om dezen opnieuw levenskracht te verleenen. Hiervoor verklaarde zich een overweldigende meerderheid van de vakbondleden (de zoogenaamde arbeidersoppositie).

Trotsky daarentegen, als de vertegenwoordiger van het „militaire” principe, verklaarde in zijn richtlijnen, dat de leiding van de produktie onder de scherpste diktatuur van de partij moest blijven en dat de vakbonden zich in ieder geval aan het bevel van de partij hadden te onderwerpen. Voor deze opvatting was er slechts een zeer gering aantal aanhangers in de vakbonden te vinden. Lenin, steeds de man van de diagonaal, de politikus van den middenweg, sloeg in zijn resolutie voor de verhouding tusschen Sowjetregering, partij en vakbonden voorloopig niet te verschuiven, maar de vakbonden hoogstens op beperkte wijze aan het bestuur van de produktie te laten deelnemen en wel door een afvaardiging van leden uit hun centraalkomitee in het centrale komitee van de economische kommissariaten!

Overigens moesten de vakbonden dan als „scholen voor het kommunisme” beschouwd worden, waarin de partijgenooten het overige proletariaat voor het kommunisme moesten winnen. Ook Lenins opvatting werd slechts door een gering percentage der vakbondleden goedgekeurd.

Maar wat geschiedde? De kwestie van de vakbonden, het eigenlijke probleem van die bonden, werd niet door de ongeveer zes of zeven millioen vakbondleden opgelost, en wel in den geest van de resolutie van Schlapnikow, maar werd door het halve millioen partijgenooten in en door de partij uitgemaakt en wel in den geest, zooals Lenin dien bedoelde.

Dat beteekende inderdaad de onbegrensde heerschappij van de partij over het overige proletariaat.

Was de eisch van Schlapnikow en zijn genooten kontrarevolutionair? Of wat was de beweegreden voor de handelwijze der Russische kommunisten?

Wij zullen naderhand zien wat de gronden waren.

Maar wat uitte zich dan eigenlijk in den geweldigen aanhang, dien Schlapnikows resolutie bij het proletariaat vond? Het was meer dan enkel de wensch om de leiding van de produktietakken zelf te kiezen. Neen, het was het dringende, schreeuwende verlangen van het Russische proletariaat naar zelfstandigheid, het verlangen om los te komen van de voogdijschap van enkelen; het was een krachtig ontwaken van het zelfbewustzijn, dat in de laatste jaren een ongelooflijke ontwikkeling had doorgemaakt. Deze eigenlijke kern van alle debatten vond zijn beste en zijn helderste spiegelbeeld in de stellingen van Ignatow, die evenals Schlapnikow en Bucharin voor de „demokratisering” van de partij- en staatsinstellingen opkwam.

Openlijker en kritieker werden de verschillen tusschen Sowjetregering en proletariaat toen in Februari eenige duizenden proletariërs voor verhooging van levensmiddelenrantsoen demonstreerden en ook in Petersburg de ontevredenheid van groote massaas steeg en de opstand van Kroonstad uitbrak.

De opstand van Kroonstad had lang niet zooveel beteekenis als de gebeurtenissen in de hoofdsteden en onder de boerenbevolking. De voorgeschiedenis van het oproer te Kroonstad dateerde reeds van een reeks maanden terug en had zijn begin in konflikten van Trotzky met de matrozen, die zich de „diktatuur van bovenaf” niet langer lieten welgevallen en die grootere machtsbevoegdheden voor zichzelf opeischten, waarna Trotzky hun den toevoer van kledingstukken afsneed. Het gevolg daarvan was de organisatorische voorbereiding van het oproer door de matrozen en zijn latere uitbarsting, die eveneens voor de leidende Russische genooten als bij verrassing kwam.

Dat waren de eerste voorvallen van de doorbrekende tegenstelling tusschen de Sowjetregering en het Russische proletariaat, waarvan de oppositie en de openlijke rebellie (oproer) tegen de Sowjetregering sinds dien tijd niet meer ophielden.

VI. *De buitenlandsche politiek van de Sowjetregering. De steunbeweging voor Sowjet-Rusland.*

De buitenlandsche politiek van iederen staat wordt, evenals zijn binnenlandsche politiek, in hoofdzaak bepaald door den ontwikkelingsgraad van zijn innerlijke economische verhoudingen. Ook de Sowjetregering zag zich gedwongen haar buitenlandsche politiek in overeenstemming te brengen met de ontwikkeling van de innerlijke economische verhoudingen van Rusland.

De wil en de belangen van de boeren, in hun eigenschap van kapitalistische privaatzitters, gaven langzamerhand steeds meer den koers

aan, waarin de Sowjet-regering haar buitenlandsche politiek had te voeren. Deze buitenlandsche politiek nam tengevolge daarvan geheel bepaalde vormen aan, die onder het opgeven van den wapenden strijd tegen het buitenlandsche kapitaal juist omgekeerd verviel in de tendens (strekking) van een „overeenstemming”.

Dat geschiedde allereerst door de zoogenaamde concessiepolitiek (het afstaan van stukken grond van de Sowjetrepubliek aan buitenlandse kapitalisten ter ontginning van hun bodemschatten). Daarna door de zoogenaamde handelspolitiek (openen van het handelsverkeer met de kapitalistische machten) en ten derde door het buitengewoon nauwe verbond van de Sowjetregering met de zoogenaamde volkeren van het nabije en verre Oosten. Men heeft, toen deze vormen zichtbaar werden, van een nieuwen koers in de buitenlandsche politiek van de Sowjetregering gesproken. Dat is niet juist. Wat er veranderde was niet het wezen en het karakter, maar de intensiteit en de draagwijdte van hun politiek.

De buitenlandsche politiek, die tegenwoordig door de Sowjetregering gevolgd wordt, begon reeds met de erkenning van den vrede van Brest-Litowsk; dat gaf een strijdvraag, waarbij reeds toen verschillende stroomingen in de kommunistische partij van Rusland te onderkennen waren. Niet juist is bovendien, dat in de veldtochten van Denikin, Koltsjak, graaf Wrangel enz. de buitenlandsche bourgeoisie de voornaamste werkende macht was. De leiding van den strijd was in handen van den ouden feodalen adel, waarvan het doel was zijn grootgrondbezit te herstellen. Daardoor wordt ook het overal waar te nemen verschijnsel verklaarbaar, dat de boeren met de meeste bereidwilligheid hun laatsten voorraad aan de Sowjetregering gaven, zolang de Sowjetregering hen tegen den feodalen adel beschermde; maar dat zij zoodra deze adel verslagen was, weigerden aan de Sowjetarmee (Sowjetleger) ook maar het geringste af te staan.

De oorlogen van de Sowjetmacht van de laatste jaren, gelijken naar hun inhoud op de revolutieoorlogen van het burgerlijk-revolutionaire Frankrijk op het eind van de 18de eeuw. Het „oorlogsdoel” van de Sowjetmacht was reeds toen, ofschoon de eigenlijke strijdformaties uit proletariërs bestonden, in wezen bescherming van boersch-kapitalistisch parcelleneigendom (stukken grond) tegen de pogingen van den feodalen adel om het grootgrondbezit te herstellen.

In de laatste weken (Juli 1921) is de buitenlandsche politiek van de Sowjetregering in een geheel nieuw en beslissend stadium getreden. Sowjet-Rusland werd getroffen door een natuurramp, die verschikkelijk in zijn gevolgen is. Een maandenlange droogte heeft in een reeks van gebieden aan de Wolga, aan den Don, in den Noordkaukasus en in de

Oekraïne bijna de geheele oogst vernietigd. De gloeiende hitte heeft het koren verzengd en gedeeltelijk valt op totaal geen, gedeeltelijk op slechts een geringe opbrengst te rekenen. Behalve dit groote ongeluk woedt tegelijkertijd een moorddadige cholera-epidemie, die dagelijks duizenden menschen en dieren in den dood voert. Sowjet-Rusland staat zoo goed als machteloos tegenover deze reusachtige ramp. Er is gebrek aan alles, zelfs aan het meest noodzakelijke. Wegens de achterlijkheid van het land in technische produktie-middelen, en wegens de gevolgen van den oorlog zijn er geen middelen om de oogst te behouden. Geen transport-middelen om ze naar de steden te vervoeren, geen vaartuigen om de menschenmassaas, die uit de bedreigde streken vluchten, naar vruchtbaarder gebieden over te brengen, geen instrumenten, geen geneesmiddelen om de cholera, die razend om zich heen greep, tot staan te brengen. Al die dingen moesten ergens vandaan aangevoerd worden.

De Sowjetregeering heeft de gansche wereld tot hulp opgeroepen. Maxim Gorki heeft een noodkreet op doen gaan aan alle „eerlijke” menschen.

Met verrassende snelheid heeft de kapitalistische klasse deze hulp-roep opgevangen en zich bereid verklaard tot een „onpolitieke” ondersteuning van Sowjet-Rusland.

Tsjitserin laat in een draadloos bericht aan iedereen uitdrukkelijk verklaren, dat „alle vreemde organisaties, die bij willen dragen tot bestrijding van den hongersnood in Sowjet-Rusland, geheel de vrije hand hebben en dat aan de vrije ontplooiing van het initiatief van zulke organisaties niets in den weg gelegd zal worden.”

Sinds Tsjitserin dit „kapitalisten aller landen, komt binnen” uitgeroepen heeft, loopen zij als om strijd en ieder wil de eerste zijn om winst te behalen.

Briand onderhandelt in Parijs met Kerenski. Amerika grijpt met beide handen aan. In Duitschland vormt zich een hulpkomitee uit de bekendste industrieëelen, bankiers en universiteitsprofessoren.

De Vorwärts (het blad van de Deutsche S. D. A. P.) kent „nog slechts één leuze: Helpen!”

In Engeland heeft een, door het Lagerhuis ingesteld voorloopig komitee, een beroep op de Britsche natie gedaan, waarin opgewekt wordt tot het inzamelen van geld ter bestrijding van den hongersnood en de epidemiën. De kapitalistische krant de „Times” wekt in een hoofdartikel, gewijd aan de Russische hongerkatastrofe (ramp), dringend tot hulpverlening op, op internationalen grondslag en met uitsluiting van alle politieke motieven. De opperste raad (van den Volkenbond) heeft besloten een kommissie tot „hulpverlening voor het hongerende

Rusland” te benoemen, die uit telkens drie leden van de in den oppersten Raad vertegenwoordigde landen zal bestaan.

Deze zal echter slechts de kern van een groot internationaal komitee vormen, dat de verzorging van Rusland in zijn ganschen omvang onderzoeken zal. In dit komitee zullen vertegenwoordigers van de neutrale landen naast die van philanthropische vereenigingen, van het Roode Kruis en van de Entente-machten zitting hebben.

De hulproep van de Sowjetregeering aan de geheele wereld heeft als een zoeklicht de situatie verlicht.

De Sowjetregeering levert haar land, haar revolutie en haar proletariaat aan de internationale bourgeoisie uit.

Met de snelheid van een mobilisatie volgt deze haar oproep. Het vooruitzicht op rijke en onafzienbare winsten heeft hen allen op de been gebracht.

Geen mensch kan den stroom van den tijd keeren en het feit bemantelen, dat we zonder eenige sentimentaliteit moeten konstateeren en uitspreken:

Uit het proletarische Sowjet-Rusland van den rooden Oktober begint een burgerlijke staat op te groeien.

Dat is de groote katastrofe, waar Sowjet-Rusland onmiddellijk voor staat. Hier geldt het, het hoofd koel te houden. Hier geldt echter ook, openlijk en voor het proletariaat van de geheele wereld, uit te spreken wat de feiten zijn. Iedere illusie, iedere verdoezeling der feiten en hun onvermijdelijke gevolgen zijn een bedrog en een misdaad aan de proletarische revolutie 1).

VII. Het grondkarakter van de Russische revolutie.

Het karakter van een revolutie herkent men het gemakkelijkst aan haar symptomen (kenteekenen) en aan haar praktische uitwerkingen. Burgerlijke revoluties onderscheiden zich door de heerschappij van het burgerdom en voor alles door de erkenning van het privaatbezit, prole-

1) Zooals bekend is, gaan de kapitalistische volken nu te samen een consortium vormen om Rusland weder op de been te brengen, d. w. z. het geheel en al kapitalistisch te maken. Zij zullen daarbij de hulp vinden van de oude en nieuwe Russische bourgeoisie, van een deel van den Russischen adel, van het grootste deel der Soviet-bureaukratie, van de intellectueelen en van de boeren. Tegen al die machten zal het kleine Russische proletariaat het afleggen — als niet het internationale proletariaat tot revolutie komt.

(Noot van den Vertaler).

tarische revoluties daarentegen door de heerschappij van het proletariaat en door de opheffing van het privaatbezit.

Wat zich nu in Rusland voltrekt, dat is in kern een burgerlijke revolutie, zijn burgerlijke revolutie.

En het zijn kommunisten, die ze doorvoeren.

Deze bewering schijnt velen op 't eerste gezicht overdreven en lichtvaardig. Maar men moet zich niet daardoor laten bedriegen, dat in Rusland kommunisten regeeren. Bij de beoordeeling van de Russische revolutie moet men er niet op letten, wat de kommunisten willen, maar wat ze doen.

Anders zal iemand de tegenwoordige ontwikkeling in Rusland eens voor al onbegrijpelijk zijn.

Teekenend nu voor de Russische staatspolitiek over de geheele linie is de toenemende erkenning van het privaateigendom naar buiten en naar binnen, en ten tweede de toenemende overheersching van het Russische staatsapparaat door de bureaucratie en van het economische apparaat door de specialisten; dus in beide gevallen meer of minder door het burgerdom.

En dat zijn nu juist de kenteekenen van de burgerlijke revolutie. Onder dezen gezichtshoek moet alles, wat in Rusland geschied is, en nog geschiedt, bekeken worden.

Zeer zeker voltrekt zich in Rusland een revolutie, maar in de kern een burgerlijke en niet een proletarische revolutie. Want juist dat wat voor de proletarische revolutie van groote beteekenis en beslissend is: de opheffing van alle privaateigendom en de klasseheerschappij van het proletariaat, dat treedt juist steeds meer terug achter de noodzakelijkheden van de burgerlijke revolutie, die daarmee zeer zeker de voorwaarden schept voor de op haar volgende proletarische revolutie.

De bolsjewiki hebben hun uiterste best gedaan, maar hun poging om den sprong uit het feodalisme naar het socialisme te doen, mislukte door de historisch gegeven toestanden in Rusland.

Gaan we eens na onder welk parool de bolsjewiki voornamelijk aan de macht kwamen.

„Onmiddellijk vrede, zelfbeschikkingsrecht der volkeren”. Het tweede parool: „Alle macht aan de arbeiders- en soldatenraden!” vond slechts daarom weerklank in de massa, omdat ze inzagen, dat de gansche macht in hun handen noodig was, om het eerste parool in de daad om te zetten.

Maar dit eerste parool heeft uit het oogpunt van proletarische buitenlandsche politiek (omzetting van den imperialistischen oorlog in den proletarischen na de machtsgreeping van het proletariaat) over 't geheel genomen een burgerlijk-pacifistischen (vredelievenden) inhoud.

En de boeren stonden slechts daarom aan de zijde van de bolsjewiki, omdat dezen bereid waren hun land te geven.

Maar de boeren verlangden ieder voor zich een stuk land in privaateigendom en de bolsjewiki moesten toegeven, ofschoon het socialistische program voor de socialistische maatschappelijke indeeling ook betrekking had op den landbouw. Zij deden dat met des te meer bereidwilligheid, omdat zij daardoor tegelijk den geheelen invloed van de sociaal-revolutionairen braken, wier program zijn voornaamste uiting vond in dit punt: „Het land aan de boeren.”

Aldus voerden zij inderdaad niet hun eigen program, maar het program van de sociaal-revolutionairen door en konden zich daardoor in hun machtspositie handhaven.

Precies zoo blijven zij ook nu nog aan de macht en zullen ook verder aan de macht blijven, terwijl zij telkens, ook naderhand, voor Rusland de maatregelen zullen doorvoeren, die historisch noodzakelijk zijn, en aldus de burgerlijke revolutie tot een volledig einde zullen brengen.

Dat is de geheele wijsheid van de Russische staatspolitiek!

Nu moet de Sowjetregering een zekeren tijd bepaalde verschijningsvormen van het kapitalisme doormaken. Dat heeft zijn bepaalde economische oorzaken.

Rusland was geen uitgesproken kapitalistisch land in November 1917. Uitgestrekte streken van Rusland verkeerden nog in feodale toestanden, en de boeren, ondanks de landbouwhervormingen van Stolipin, bevonden zich nog in lijfeigenschap.

Slechts in de enkele groote steden was een industrie, een kapitalisme, en daarmee ook een proletariaat met revolutionair proletarische doeleinden. Maar dit kon op den duur niet de politiek van het platteland naar zijn hand zetten, maar moest, en moet ook nu nog, tenslotte dat uitvoeren wat de reusachtige boerenmassa, die den doorslag geeft, verlangt. En de boerenmassa kon op haar beurt niet met het kommunistische program van het proletariaat handelend op het tooneel van de wereldhistorie verschijnen, omdat zij juist nog in feodale toestanden verkeerde.

Zij kon dit evenmin als de Fransche boeren in 1789 als kommunisten konden optreden.

Zoo was de Russische revolutie van 't begin af aan een kompromis (overeenkomst, verbond) tusschen twee revoluties; de proletarische van het industrie-proletariaat en de burgerlijke van de boerenmassa.

De boeren hebben heden nog tengevolge van hun groot aantal en over 't geheel genomen, tengevolge van de geheele structuur van het

land, het overwicht over het proletariaat. Eerst nog economisch, maar dan natuurlijk ook politiek, omdat de politiek van een land steeds slechts het spiegelbeeld van zijn economische verhoudingen is.

VIII. *De onmogelijkheid om het kapitalistisch tijdperk in Rusland over te slaan.*

Het spreekt vanzelf, dat in één en hetzelfde land niet tegelijk twee totaal verschillende economische maatschappijvormen kunnen bestaan.

De vraag is slechts, welke vorm het beste beantwoordt aan de historische ontwikkeling van het land of welk tijdperk voor het land „aan de beurt” is. De gebeurtenissen in Sowjet Rusland bewijzen praktisch, dat Rusland allereerst het overgangstijdperk van het kapitalisme door moet en eerst na op dien weg een eind afgelegd te hebben, het Socialisme kan nastreven. De Sowjetregering staat dus onmiddellijk voor de historische opgave, om met alle middelen bewegingsvrijheid en ontwikkelingsmogelijkheden te verschaffen aan het kapitalisme, dat zich in Rusland wil ontplooiën. De bewering of de opvatting, dat de economische wending van de politiek van de Sowjetregering een „opnieuw invoeren” van het kapitalisme in Rusland beteekent, is scheef.

Het is geen wederinvoering, het is de invoering zelf.

Want er was nog nauwelijks (in verhouding tot de grootte van Rusland) een noemenswaardig begin van kapitalisme voorhanden. Er zijn thans nog landstreken in Rusland van de uitgestrektheid van Duitsland, waarin geen enkele machine bestaat. De voorwaarden en eigenlijke oorzaken van een proletarisch kommunistische revolutie waren en zijn in Rusland niet gegeven, n.l. noch een ontwikkelde industrie, noch een ontwikkeld verkeerswezen. Deze voorwaarden moeten eerst geschapen worden. Er moeten machines in het land gebracht worden.

Dat is het groote probleem. Dat is de oogenblikkelijke taak van de Russische Sowjetregering. Niet de afzondering alleen dwingt de Sowjetregering tot haar politiek, maar juist het feit, dat er in Rusland geen ontwikkeld kapitalisme voorafgegaan is, dat deze machines in het land gebracht heeft. Het kapitalisme is de voorwaarde van het socialisme. Zonder kapitalisme geen machines en geen ontwikkelde industrie. Zonder machines en ontwikkelde industrie geen socialisme. De Sowjetregering heeft dit wel begrepen, zoodat zij haar geheele werkzaamheid concentreert op de zoogenaamde electrificering, d.w.z. het scheppen van een industrie door geheel Rusland. Iedere motor, iedere machine, is een drager, iedere elektrische vonk een bode van de revolutie.

Reeds Marx en Engels hebben de kwestie van het overslaan van het kapitalistisch tijdperk in 't algemeen en in 't bijzonder voor Rusland

onderzocht en zijn tot de zelfde slotsom van de onmogelijkheid daarvan gekomen.

Friedrich Engels wierp in 1894 (in een nawoord op een opstel in het blad Volkstaat getiteld: „Sociale problemen in Rusland”) de volgende vraag op:

„Kan het bestaande boeren-gemeenschappelijk-eigendom in Rusland dienen als uitgangspunt van een nationale actie, die, onder het overspringen van de gansche kapitalistische periode, het Russische boerenkommunisme direkt overbrengt in het moderne socialistische gemeenschappelijk eigendom van alle productiemiddelen, terwijl het tegelijk dit laatste voorziet van alle technische vindingen uit het kapitalistische tijdperk.”

En hij beantwoordt deze vraag direkt ontkennend met de uiteenzetting.

„Het is een historische onmogelijkheid, dat een lagere economische ontwikkelingstrap de raadsels en konflikten kan oplossen, die eerst op een veel hooger trap ontstaan kunnen.

Het enkele feit reeds, dat naast de Russische boerengemeente tegelijk in West-Europa de kapitalistische produktie het punt nadert, waarop zij scheuren begint te vertoonen en reeds op een nieuwe produktiewijze duidt, waarin de produktiemiddelen als maatschappelijk eigendom planmatig aangewend worden — dit enkele feit kan de Russische dorpsgemeenschap niet de kracht verleenē, uit zichzelf deze nieuwe maatschappijvorm te ontwikkelen.

Hoe zou ze zich de reusachtige produktieve krachten van de kapitalistische maatschappij eigen kunnen maken als maatschappelijk eigendom en werktuig, nog voor de kapitalistische maatschappij zelf deze revolutie volbracht; hoe zou de Russische gemeente de wereld kunnen toonen, op welke wijze men de groote industrie in 't gemeenschappelijk belang aanwendt, nadat zij reeds verleerd heeft haar eigen grond in 't gemeenschappelijk belang te bebouwen?

Karl Marx schreef in 1877 over de vermoedelijke ontwikkeling in Rusland:

Streeft Rusland ernaar een kapitalistische natie naar West-Europeeschen trant te worden — en in de laatste jaren heeft het zich zeer veel moeite in die richting getroost — dan zal het dit niet klaar spelen, zonder eerst een groot deel van zijn boeren tot proletariërs gemaakt te hebben; en dan, eenmaal geworpen in den